

ad fin. & superius nos alios citavimus. Alias nonnullas declarations, seu fallitatis auctoribus Gurbia dicit decisionem, quod omnia quidem pro oculis habere debet executor, ubi sibi huiusmodi sententia exequenda committitur.

124 Hinc prius ut abeamos, animadversione dignum esse duxi, stylus qui in supremis tribunalibus introducitur (potius abusus vocandus) ut potentes tentent dubium, aut obclara declarationem, adstringant intra viginti quatuor horas, seu potius intra diem eundem prolatae tententia, eandem petere, iuxta determinationem text. in l. Paulus, la 2. de re jud. Sed attendite quæso, quod iudex, licet addere, mutare, & alterare suam sententiam, & ejus substantiam non possit, *I. quod iustit. de re jud. & dicit. l. Paul.* tamen interpretationem extensivam facere potest dumtaxat, circa accleratione sententiae, puta, fructus, expensas, &c. & eam non ultra facere potest, quam eodem die, & hoc casu loquitur d. l. Paul. prout bene intelligunt B. & ali. Petrus Ferrar. in præl. in forma execut. sentent. diff. verb. publico nuu. n. 12. f. mibi 284. in noviori impressione. Aviles in c. prator. in promocio sub n. 19. & ad hunc effectum recte procedit d. stylus tribunalium.

127 Si vero agitur dumtaxat de declaratione interpretativa, hoc est de declaratione verbi dubii, obscuri, aut orationis confuse, tunc ad illam petendam ad illud tempus, nec ad aliud affringi potest petens, tum quia facultas declarandi nunquam praescribitur etiam per mille annos, secundum optimam Baldi, & Saliceti doctrinam, m. l. petens per gloss. ibi C. de puls. & III. ibi col. 4. vers. ex his gloria bene etiam, ubi declaratione per Baldum tractatu de præscrip. q. part. 5. prine. q. 1.

128 *Alius omnes humani à tribus dependent, nempe, potest a te, voluntate, & modo, qui est ordo ad finem.* n. 7. Ordo in duplicitate differentia, à jure vel ab homine datum, n. 8.

Ordinis dat ab homine præposteriorum semper actum vi-

tia ipso jure, n. 9.

Mandati forma diligenter attendenda est, n. 10.

Appellatio licita est ab aliis nullo, n. 11.

Præposteriorum ordinis etiam dati à jure in eadem causa,

& sic de ipsa ad se ipsum viat ipso jure, n. 12.

A præposteriorum ordinis etiam à jure unius causa ad

se ipsum appellatio licita est, n. 13.

Præposteriorum ordinis eisdem causa ad se ipsum viat

processum ipso jure, n. 14.

Præposteriorum ordinis in diversis causis præjudicibus,

tamen inter se amullat ipso jure, n. 15.

Ordo præscriptus sententia: ejus præposteriorum cadit in

se ipsa causa executionis, n. 16.

Præposteriorum ordinis dati à jure unius causa ad alteram

separatam, seu unius judicii ad aliud, non viat

ipso jure, n. 17.

Ob præposteriorum ordinis dati à jure unius judicii

ad alterum, sententia & processus tenent à quo appelle-

rate necesse est, n. 18.

Ordo unius causa in seipsa est velut ordo membrorum in

cörpore individuo, à quo si subvertatur aliquod principale totum corpus pertinet, secum in ordine unius causa

ad aliud diversam, n. 19.

Ordinis à jure de una causa ad aliud præposteriorum non

admitit appellacionem in iudicio sui natura inappella-

bili, quia non causat nullitatem, n. 20.

A perversione ordinis appellatio admittitur etiam in ju-

dicio alias privilegiatis, in quibus regulariter appelle-

ratio non admittitur, n. 21.

Nullitas cadit in perversione ordinis unius causa ad

seipsum, & ideo executionem non meretur, num. 22.

Ordinis præposteriorum est gravamen evidens, patens ex

aliis, n. 23.

Sententia iusta cum nullitati equiparatur,

admitit appellacionem etiam in causa privilegiatis, n. 24.

Iniquitatis repellere nonquam appellatio probita intel-

ligitur, n. 25.

Executor ad rei restitutionem cum clausula (refusis

prius melioramentis) an exceedat si ante eorum liqui-

dationem rem faciat restituere, n. 26.

C A P U T XIII.

Ab executori sententiae ordinem præpos-

terante, & omittente, an appellacioni

emissa non deferens, violentiam com-

mississe dicatur.

S U M M A R I U M.

Ordo legis iustans in monitionem potius quam in necessi-

tatem, licet omittatur, non viat, n. 1.

Præposteriorum ordinis iustans in consilium legis non in

necessitatem, non viat, n. 2.

Ordinem sententia præposteriorum executor excedit ma-

nifesto, n. 3.

Ordo est modus agendi, sine quo nihil recte agitur, n. 4.

Executor excedens modum nulliter agit, & proprie-

te appellare, n. 5.

Ordinem excedere seu modum, idem est, cum sint duo

inseparabilia, n. 6.

Alius omnes humani à tribus dependent, nempe, potest a

te, voluntate, & modo, qui est ordo ad finem, n. 7.

Ordo in duplicitate differentia, à jure vel ab homine

datum, n. 8.

Ordinis dat ab homine præposteriorum semper actum vi-

tia ipso jure, n. 9.

Mandati forma diligenter attendenda est, n. 10.

Appellatio licita est ab aliis nullo, n. 11.

Præposteriorum ordinis etiam dati à jure in eadem causa,

& sic de se ipsum ad se ipsum viat ipso jure, n. 12.

A præposteriorum ordinis etiam à jure unius causa ad

se ipsum appellatio licita est, n. 13.

Præposteriorum ordinis eisdem causa ad se ipsum viat

processum ipso jure, n. 14.

Præposteriorum ordinis in diversis causis præjudicibus,

tamen inter se amullat ipso jure, n. 15.

Ordo præscriptus sententia: ejus præposteriorum cadit in

se ipsa causa executionis, n. 16.

Præposteriorum ordinis dati à jure unius causa ad alteram

separatam, seu unius judicii ad aliud, non viat

ipso jure, n. 17.

Ob præposteriorum ordinis dati à jure unius judicii

ad alterum, sententia & processus tenent à quo appelle-

rate necesse est, n. 18.

Ordo unius causa in seipsa est velut ordo membrorum in

cörpore individuo, à quo si subvertatur aliquod principale totum corpus pertinet, secum in ordine unius causa

ad aliud diversam, n. 19.

Ordinis à jure de una causa ad aliud præposteriorum non

admitit appellacionem in iudicio sui natura inappella-

bili, quia non causat nullitatem, n. 20.

A perversione ordinis appellatio admittitur etiam in ju-

dicio alias privilegiatis, in quibus regulariter appelle-

ratio non admittitur, n. 21.

Nullitas cadit in perversione ordinis unius causa ad

seipsum, & ideo executionem non meretur, num. 22.

Ordinis præposteriorum est gravamen evidens, patens ex

aliis, n. 23.

Sententia iusta cum nullitati equiparatur,

admitit appellacionem etiam in causa privilegiatis, n. 24.

Iniquitatis repellere nonquam appellatio probita intel-

ligitur, n. 25.

Executor ad rei restitutionem cum clausula (refusis

prius melioramentis) an exceedat si ante eorum liqui-

dationem rem faciat restituere, n. 26.

Pars IV. Cap. XIII.

645

Qui non excedere dixerint hoc casu recensur, n. 27.

Dicitio (prius) significat precedentiā, & dat ordinem

& formam, cuius omisso viat etiam, n. 28.

Ablatus absolute inducit conditionem, n. 29.

Condito debet adimpleri ita ut interim suspendat dispo-

sitionem, n. 30.

Verba (solutis expensis) faciunt sententiam conditiona-

lem, n. 31.

Condito importat formam, n. 32.

Conditione non servata etiam corruit, n. 33.

Reservatum jus in sententia ipsius executionem non sus-

pendit, sevis si sententia condemnat sub aliqua modi-

ficazione, ac limitatione, quia tunc suspendit, n. 34.

Reservatum jus condemnato in sententia, ejus execu-

tionem non suspendit, quia intelligitur reservatum in

aliud iudicium, n. 35.

Reus si sententia aliquam exceptionem aut limitationem

adiciat, ibid.

Sententia condemnans ad restitutionem bonorum, excepti-

onis que sint in territorio condemnati, aut quae sint feuda-

lia, prius de exceptione est facienda liquidatio, n. 36.

Quia interim dum hoc non sit liquidatio, sententia di-

citur incerta, n. 37.

Verba limitativa apposta habent terminum quem non

licet excedere, n. 38.

Dictiones (quatenus, donec, quamdiu, dum, quoad us-

quequo) & similes, significant limitationem temporis

& suspendent sententiam, n. 39. & n. 41.

Dictiones quatenus, donec, quod, &c. si imponantur

ad incoationem alicuius beneficii, important condi-

tionem, n. 40.

Dictio (dummodo) quando apponitur in sententia ei,

quod venit implendum, ante perfectionem etiam im-

portat conditionem, n. 42.

Dictio (quatenus) aliquando idem significat quod

(dummodo) n. 43.

Gerundum dando, restituendo, &c. importat conditio-

nem & formam præcīsam adimplendam, n. 44.

Gerundum adjectivum, vel particípio, inducit ne-

cessitatem, n. 45.

Sententia lata sub conditione vel modo, semper oponi

potest de defelū conditionis vel modi, n. 46.

Quia tunc non tam ab alio repellitur quam à se ipso, cum

ex eodem fonte & instantia oriatur actio & exceptio, n. 47.

Actor qui in actione includit & deducit exceptionem suo

se ligone percutit, ita si incumbat atque probandi, n. 48.

Exceptio qui oriuit ex sententia præcīsa, est verificata in

executione, etiam si requirat alioquin indaginem, n. 49.

Exceptio nullitatis si oriuit ex ventre instrumenti quod

exequitur, suspendit ejusdem executionem, n. 50.

Nullitas instrumenti reddi probationem nullam, quod

non potest dici de obligatione constare, n. 51.

Exceptio orta ex ventre sententia aut instrumenti, non cen-

seretur, etiam si requirat alioquin indaginem, n. 52.

Condito recipiens principalem dispositionem & substan-

tiā, ipsam redditū conditionē, n. 53.

Condito apposita in execuū sententia, aut alterius dis-

positionis, non facit sententiam aut dispositionem con-

ditionē, sed para remanet, ejus tamen effectus &

execuū suspendit in tempus, n. 54.

Melioramenta prius debet solvere executor, si de prius sol-

vendimento sit in sententia, quā attendere debet, n. 55.

Ordo litera servandus est, & à forma sententie non est

recedendum, n. 56.

Executor ad rei restitutionem pagando los gastos, an

posuit prius restituere rem, & poslea expensas condon-

ato, saltem sub fidejussione, n. 57.

Condito adimpleri debet in specificata forma, non per

equipollens, n. 58.

Retentionis pro melioramentis exceptio suspendit senten-

tiae executionem, etiam si apposita fuisse in iudicio prin-

cipali, non tamen de ea iudicata, n. 59.

redde

reddere actum ipso iure, ut indistinctè procedant in executore, cui ordo ad exequendum est assignatus, quæ doctrina & ex sequentibus fulcitur.

- 4 Primo, quoniam ordo nihil aliud est, quam modus agendi, sine quo nihil recte agitur secundum Bald. in tract. de Sebisnati. col. de ordin. judic. in proemio n. 3. sed executor excedens modum nihil agit, cum nulliter agat, à quo propterea tamquam ab excessu licet appellare, l. ab executore, ff. de appell. l. ab execut. C. quorum appell. non recip. cap. quoad consultatio. de sent. & re iudic. ergo idem dicendum erit in executor excedente ordinem, cùm sit à modo inseparabilis, idem fit modus & ordo. Bald. in conf. 326. rex Rom. n. 2. vers. & ad biv. qu. l. t. Beroi. conf. 76. seqq. lib. 1. Card. Tusch. præc. concil. tom. 1. liter. A. concil. 126. n. 1. dicentes, quod omnes actus humani regulantur, & dependent à tribus, tempestate, voluntate, & modo, videlicet ordine ad finem, de quibus latè signillatum per totam illam conclusionem, & per consequens è tali perturbatione ordinatis, cùm sit excessus, appellacionis deferendum esse, latè diximus hac 4. part. cap. 3. per totum, in modo per tota capitula superiora.
- 8 Secundo, qui licet ordo in discipulis sit differentia, quoniam aut datur ab homine, aut datur à jure, & quicquid indistinctè procedatur in ordine juris (ut statim dicimus) tamen ordinis dati ab homine præposteriorum semper actum viviat, illumque nullum reddit ipso iura. Bald. in l. sub n. 1. nota. 3. C. de appell. idem Bald. in l. prolatam. n. 12. vers. & nota quod Princeps, de sentent. & interlocutio. omnium iudic. Marant. de ordin. jud. 2. part. judiciorum. d. n. 24. fol. 12. Alex. in Inaturaliter. 12. sibilib. comm. n. 64. vers. addit. casum, quem ibidem referit, & sequitur ill. conf. 164. vers. tertio ultra, ff. de acq. pos. & his Caput. decr. 143. Ieu. 30. sententia lata peitorio. n. 3. in fin. & n. 3. & seqq. p. 3. & hanc probat doctrinam Sigismund. Scaccia de appell. 10. 9. 16. lim. 6. memb. 7. n. 15. qui & Iff. ac Maranta redunt ratione, quia forma mandati diligenter attendit, est cap. cum dilectade re scripti. cum dicatur forma ex Felin. latè ibi, quare tamquam ab actu nullo licitum esse appellationem, advertit, & bene Scaccia ubi proxime, & faciunt que hac 4. part. cap. 3. à n. 240. & exactè diximus supra 3. part. cap. 9. per totum, quia quod nullum est executionem non meretur, l. 4. §. condemnation. ff. de re iudic.
- 12 Tertiò probatur hac pars, doctrina, quia esti ordo sit datus à jure, tamen quando perverio & præposteriorum in una, eademque causa, & sic de se ipsa, ad se ipsum (non ad aliam diversum ut latim) tunc illa præposteriorum ordinis vivat actum, & annulat processum ipso iure, text. est in l. prolatum, & ibi Bald. Salicet. & Paul. Castr. C. de sentent. & interloc. omni. jud. & propterea tamquam de actu, & propter nullum, hoc casu licet tam esse appellationem, optimè Scaccia in tractatu de appellat. quaf. 17. lim. 6. memb. 7. n. 116. fol. 393. & quod præposteriorum ordinis unius, & ejusdem causas ad se ipsum vivit, & caufet nullitatem, probant insuper gloss. in l. si m. n. 1. ff. de evictiōnib. text. in l. 2. & ibi glof. & scribentes C. de appell. gl. in l. 2. C. comm. divid. B. Angel. & ceteri in d. l. prolatum & glof. in summa 2. q. 1. & B. in l. prolatione in fin. C. de pignor. Bald. in l. per hanc, in 6. col. vers. vel pone exemplum, C. de tempor. appell. Lanfr. in c. quoniam contra, §. interlocutoria, vers. circa ordinem n. 15. de probat. Alexand. conf. 34. Consult. lib. 4. Cardin. Tusch. præc. concil. tom. 6. P. conclus. 519. n. 8. optimè Sebal. Vanc. in tract. de nullit. sentent. ex defectu process. &c. n. 40. qui etiam à n. 50. cum seqq. prob. idem esse dicendum, quando in dubius causis diversis, sed tamen ad invicem prejudicabilius, quia in eis etiam perverio, & præposteriorum ordinis juris viviat, & annulat, de quo latius egimus supra 1. p. 16 cap. 18. d. prim. & ideo cum in causa executionis perver-

- sio ordinis sententia adscripti, si in ipsam etiam causa, sequitur evidenter, ut præposteriorum vivit, excepit executionem & per consequens ab executore licet appellare tamquam ab excedente.
- Et hoc ad differentiam ordinis traditi à jure inter diversas lites, seu unius causa, ad alteram separatam vel unius judicij ad aliud, secundum Bald. in d. l. probatam, sub n. 2. vers. item premio, n. 9. vers. sed opponitur nunc. Bart. & Paul. Castr. in l. t. C. de appell. idem Paul. in l. prolatam. & in iustitia ordinis perturbatione sententia tenet & processus, secundum Bald. Sali. & Paul. ubi proxime, sed tamen iudex male facit. & idem appellatio littera erit, ut notant B. Bal. Salic. & Paul. Castr. in l. t. per text. ibi C. de appell. Cont. in l. uni. lim. 18. n. 2. C. si de momen. pos. Scac. tract. de appell. g. 17. lim. 6. memb. 7. n. 117. cum seqq. Cravet. conf. 248. iustitia n. 4. vers. amplius. & caus. 209. Ant. sub n. 8. & confil. 302. in hac causa sub n. 6. Fel. in cap. int. monasterium sub n. 23. vers. tempora tamen de sent. & re iudic. Card. Tusch. præc. concil. tom. 6. lit. P. concil. 119. n. 19. Et rationem differentiam hujus causis, ad præcedentem, reddit Bald. in d. l. prolatam, n. 9. quia ordo unius causa in seipso est veluti ordo 19 membrorum in uno corpore individuo, à quo si removatur, vel subvertatur aliquod membrum principale, totum corpus perit: sed ordo unius causa ad diversam est ordo unius corporis separari, ad aliud corpus separatum, & sic est ordo extrinsecus, ac idem non vivit.
- Et propterea in iudicis, à quibus non est licita appellatio, prou in executiviis, nec admittetur appellatio, quia lequit naturam principalis ut latè suo loco probavimus. In aliis verò iudicis alias appellabilibus, recte & ab huiusmodi præposterioratione de una causa ad aliam diversam appellabitur, ut ex D. & toribus proximè citatis, cum probent quod tamen actus non sit nullus, & consequens non erit excessus, & ita nec appellabitur, d. l. ab executore, & l. ab executione. C. quorum appell. non recip. cum vulgaris.
- Quatio & quod a præposterioratione executoris sit licita appellatio quod utramque effectum, probatur quia licet in possessorio, & aliis causis privilegiatis non fit admittenda appellatio ab ipsa causa, principalis tam in illi causis, ut legitimè deferendum est omnino à præposterioratione ordinis interjectæ, ita docet Bald. in c. ex concess. 10. n. 1. de refut. & solit. & late in. 1. C. de appellat. iff. in l. n. 5. limit. 2. & Dec. n. 6. ibi, quinto ab ordinato processu, C. de honor. pos. secundum tabul. Rufus idem Decius in cap. pastoral. 63. n. 29. ibi, notat etiam de appell. Covart. & præc. quaf. c. 28. jub. n. 8. vers. fin. vers. ceterum licet. Natta. conf. 12. in caus. pos. vers. 4. præf. p. 99. n. 8. Achil. Perso. tract. de adipisc. pos. rem. 4. 99. n. 8. Achil. Perso. tract. de adipisc. pos. sub n. 336. v. ego autem bene fator, & sub n. 337. vers. vel & quoque: & 338. f. 269. alias fol. 277. C. in Contard. in repet. l. unte. lim. 9. sub n. 9. ibi, & licet aliquando & latius, limit. 18. an. 1. cum seqg. & sub n. 21. & 22. Scaccia tract. de appell. qu. 17. limit. 6. membr. 7. n. 113. fol. 395. Marquel. tract. de commiss. part. 2. de commiss. appell. cap. 2. num. 46. lim. 4. fol. 38. Gramma. decr. 65. excellens Comitis, sub n. 82. Borg. Caval. decr. 23. n. 105. & seqq. & num. 107. part. 3. Alexand. Stat. in tract. civ. c. 12. n. 17. f. 31. qui omnes probant, quod in possessorio summarillimo, in quo regulariter probabet appellatio; tamen admittitur ex causa præposteriorationis, & inordinati processus, & post Zuchar. Petrum Surdum & Hieronym. Gonz. & probavimus supra cap. 18. 2. pari. à n. 30. vers. & hujus conclusio illa fortis est, &c. ergo pariter dicendum venit manifestè, quod licet ab executore sit prohibita appellatio, l. ab executore, ff. de appell. tamen illi erit deferendum, ubi executionem præpostorare, & ordinari perturbare contigerit, & ulterius in nostris terminis vide inferius à n. 60. & seqq.
- Et
- 22 Et hujus quarti fundamenti rationem reddit. Cont. dicit. limit. 18. sub n. 22. sed merito cam refutat S. ac ubi proxime, illa tamen verissima reddidit, quia cum in perverione ordinis unius causis ad se ipsum detur nullitas, ex hacem dictis, merito exequi non potest quia quod nullum est, executionem non mereitur, etiam dipositio attribuit sententia; & causa privilegium executionis, intelligitur de valida, non de nulla, l. 4. §. condemnation. ff. de re iudic. & propterea appellacionem recte procedere sepius diximus hoc in tract.
- 23 Secunda etiam, & vera ratio est; quoniam iudex non servans ordinem, cumque præposterior facit iniustiam, gravamen imponit, & in iustitia ordinis non servari, nonior patens est; & evidens ex actis; & à sententia evidenter iniusta cum nullitate aequiparetur, licita est appellatio; etiam in causis privilegiatis, & quæ appellatio non recipiunt. Bal. in iustitia colum. n. 2. n. 5. vers. denuo querio. C. si de momen. pos. Abb. in conf. 55. in causa quæ paul. pos. princip. lib. 2. Marant. in specul. 6. part. allu. 2. princ. in verbis, & quandoque appellarunt, limit. 6. num. 311. fol. 505. Vest. in præx. Roman. Curia lib. 7. cap. 3. vers. at ubi sub n. 6. fol. 195. Lancel. tract. de att. p. c. 12. lim. 25. princ. n. 15. Achil. Perso. ubi supra d. tract. de adipisc. pos. Jub. n. 347. vers. præterea dato. t. 3. part. 2. f. 269. Joan. Baptista. Ponta. in tract. de spacio, lib. 4. c. 3. n. 50. vers. quocumque, f. 306. dicens, 25 quod respectu iniquitatis non intelligitur unquam prohibita appellatio, latè C. Contard. in l. reum. lim. 9. n. 2. C. si de mom. pos. & est de mente Batt. in l. 1. n. 5. vers. præterea video ff. de appell. reip. & loquendo in sententia ex l. fin. C. de editio divi Adria. Scribun. Zuchard. in ed. l. f. n. 447. Menoch. tract. de adipisc. pos. rem. 4. qu. 100. n. 85. Achil. Perso. d. tract. de adipisc. pos. sub c. 334. vers. ego autem, fin. in. & 269. Scac. tract. de appellat. qu. 17. lim. 4. n. 99. & eadem 9. 17. lim. 6. memb. 4. n. 106. & memb. 7. n. 79. & n. 113. ad fin. & nos passim plures alios allegando diximus varis in locis.
- 26 Ex his recte queri potest, an condemnatus per sententiam, ut rem refutat, refutis prius melioramentorum expensis, an executor excedet, si rem faciat restituere ante liquidationem & solutionem expensarum prædictarum. Et quod non excedat, affirmat Benedit. decr. 77. per tot. Card. Tusch. per concil. tom. 6. tit. 9. concil. 319. n. 17. dicentes, quod poterit dare executor restituitionem bonorum vigore sententia, cui est illa clausula adiecta (refectis prius melioramentis) quia intelligatur, prius, quatenus fin liquidata quia est motio ad judicem exequentem, non necessitas.
- 27 Sed contraria sententiam, & opinionem longe de iure veriore effe existimo, inquit quod excedet ex ordinis perverione, quoniam dictio (prius) præcedentiam significat, & dispolito illa utens intelligitur, dare ordinem, qui inducit formam, qua non servata, actus est nullus. Felin. in c. cum dilectade re script. n. 4. vers. fin. signum. Brun. in tract. de forma. in tit. quatenus censeatur darum aliquid pro forma. Cacher. dec. Pedem. 165. n. 14. cum Neviz. conf. 87. n. 13. Mandoi. regul. 24. quaf. 3. n. 9. & plures ita determinavit. Rota, cuius decisiones ibi allegat Nicol. Garcia de benef. 9. p. cap. 3. n. 13. & supra, ubi in simili circa Concilium Tridentinum. scilicet 7. cap. 13. utens his verbis: prius examinatur, & ergo cum modum excedat executor in huiusmodi præpostoratione, appellatio per consequens deferendum est.
- 28 Et utrius probatur, quoniam illa sententia verba (solutis expensis melioramentorum) inducunt conditionem, virtute ablative abolitum, juxta l. empionis, ff. paucis, l. à testis ff. de cond. & demonstr. C. in auth. termine ff. de cond. & demonstr. C. in auth. term. conf. 74. c. 8. in princ. ver. capio secundam legitimationem Socini junior. conf. 148. in fin. vol. 1. Cravet. conf. 10. n. 14. & idem Surd. loquuntur de sententia, quia declaratur, bona donata per patrem aliqui spacio ad illum pertinere, quatenus reperiatur non excessisse unicam ex liquidatione facienda, in liquidatione sententia, ubi post

648 De Regia protect. vi oppress. appell.

- 43 altos quod dictio (quatenus) aliquando idem significat quod (dummodo.)
- 44 Quod & idem dicendum venit de gerundio, prout dando, pagando, entregando, restituendo, &c. quod & inducit conditionem, & formam, in actu gerendo adhibendam praeceps Bald. in *I. falsus. C. de furt. B. I.* n. 36. *ff. de condit. & demonst. Greg. Lopez in l. 27. t. 5. part. 5. gl. verbo. el pretio. circa fin. Eloc. de ratio. c. 38. n. 14.* & quod inducat necessitatem, & preceptum gerundum, adjectivum, vel participium, habetur in rubrica de endo. *Iff. in rubrica ff. de lib. & postib. n. 23. Navarr. conf. 2. n. 3. tit. de celebr. Miss. I. 3. Cened. in que. canon. q. 3. n. 13.*
- 45 Et hinc est quod dicit Bald. in *I. n. 4. vers. concludo ergo. C. de jur. & fact. ignor. quod si sententia lata est sub conditione, vel modo, semper opponi potest de defectu ipsius conditionis, vel modi non implenti, sequitur Socin. junior in *conf. 97. n. 8. vol. 1. Bald. in I. 1. §. & parv. ff. 6. n. 18.* quod executor verba sententiae debet attendere, ita ut si in sententia de meliorationibus prius solvens mentio fiat prius solvantur, quia ordo literarum servandus est, & a forma sententiae non effractendum, *I. cum post feni. I. ex stipulato. Cod. de sent. & interl. omnium jud. dicit etiam Peregr. de fidic. art. 50. n. 69. Maref. variar. resolution. I. 2. c. 112. n. 27.* & ex dicendis ulteriori apparebit.*
- 46 Sed ille casus difficilis est, quod erit quando sententia simpliciter condemnata ad rei restitutionem, refusus meliorantorum expensis, scilicet pagando los gastos, &c. ac a poteris executor prius rem restituere, & postmodum satisfacere condemnato de melioratione, saltim sub fiducijs. In quo breviter regulariter negativam partem veriorum esse, censeo, tum ex natura ablative absoluti, qui facit conditionem, & induit formam, & ordinem non transgrexur, sed irritantem, quae omnino modo praeceps & verifycari debet, adimplerique in specifica forma, non per aquilonem, hoc est, fiducijs oblatam admittendo. *I. promisor. §. fin. de constit. pecun. gloss. in I. ff. §. 1. ff. si certum petat. & in leg. satisfactio. ff. de solut. Tiraq. de retr. lignag. §. 3. gloss. 3. n. 14.* optimè multa bona adducuntur fundamento in proprio Petrus Surd. *conf. 186. n. 29. tom. 2. ergo praeferito patienda non est.*
- 47 Deinde quoniam condemnato ad rei restitutionem competit illius retentio, donec ei de meliorantibus satisfiat; & hujusmodi exceptio suspendit executionem, etiam si de ea suffici oppositum in principali judicato, dummodo de ea non fuerit judicatum, plurimos adducunt usque hanc *4. part. c. 7. vers. sed major stat diff. cultas in n. 72.* tenent insuper Speculator *tit. de execu. sententiae. §. postrem. vers. quid si bona adfisc. & ibi latè Jo. Andr. in additio. Bald. in l. si fundus. 6. n. ff. de rei vindic. Ripa in I. ubi pure. §. quid in distractabendis ff. ad Trebell. Dec. conf. 18. n. c. Aymon. Grav. confil. 148. n. 1. Roland. à Valle plures referunt in *conf. 28. n. 3. I. Tiraquel. de retr. conf. 7. n. 14. Neguz. de pignor. 5. part. membr. 4. 10. vers. secunda coniunctio.**
- 48 Aquil. dec. 3. *Fel. in rub. de except. n. 1. Soc. conf. 27. n. 3. vers. secundo compul. I. 3. III. conf. 170. vers. & si dice. 51. return. I. 2. Caffiad. decif. 10. de rescripti. Et ratio est, quia nullitas instrumenti reddit probationem nullam, quia sublata non potest dici constare de obligatione. Afficit. decif. 285. n. 1. Roman. conf. 42. Maref. variar. resol. I. 2. c. 131. an. 23. qui testatur, ita suffice decimus per Rotam in una Roman. dominus & nullus, coram Cardin. Palaeot. & in una Neapol. nullus instrum. 4. Julii 1754. coram Cotta. Quæ quidem exceptio pariter admittenda est (quando scilicet oritur ex ventre instrumenti, & sententia,) etiam si requiratur alio tempore indaginem, quia talis exceptio nullius confutetur exclusa; ita etiam docent Caffiad. decif. 10. de rejer. Sarner. in compend. signat. n. 99. & 85. Bald. in *I. ex prædiis. c. 1. C. de evictio. Roman. conf. 42. n. 3. Decius conf. 8. n. 7. cum similib. Maref. ubi proxima n. 26. & circa hanc exceptionem vide quæ nos c. 7. vers. bine etiam pariter a num. 99. 52.**
- 49 Unum tamen animadversione dignum inserere duxi, quod felicet, apposite conditiones aliquando respiquant ipsam condemnationem, aut principalem dispositionem, tunc illam reddunt conditionalem, at quando conditionem apponitur in executivis sententiae, aut alterius dispositionis quia non respectu ejus substantiam, sed ejus effectum dumtaxat, (ut in hac de qua loquimur,) & tunc non facit sententiam, contractum, nec principalem dispositionem conditionalem, immo pura remanet, effec-
- tus tamen executio, & satisfactio suspensa est, & dilata in tempore. Ita posse alios mirabiliter docet Natta. *conf. 453. a. n. 1. tom. 2. serens notatus per Bald. in additio. ad Speculator. tit. de instrument. editione column. fin. & in leg. Cod. de jure dotis, quem refert & sequitur Alex. in leg. que dotis, col. 5. vers. 7. fallit ff. soluto maritum. Bald. in *I. ex bis. opposit. I. C. quando dies legati cedat;* & est optimum consilium Oldridi 114. *factum tale est. Tiraquel. in tractatu de Jure confit. 3. part. limit. 2. & eft de mente Alex. quem refert Neguz. de pignor. 2. p. princ. memb. 2. n. 4. & ad multos admirabilis effectus ex his facit doctrina Natta per totum illud consilium videndum.**
- 50 Quare merito in nostra principali difficultate ref. 55 ponder Paul. de Caffr. *confil. 270. Ant. de Fran. Neg. ubi proxime 3. p. princ. mem. 4. n. 10. vers. 3. conclusio. & nosfr. Joan. Garcia in tractatu expens. & meliorat. c. 6. n. 18. quod executor verba sententiae debet attendere, ita ut si in sententia de meliorationibus prius solvens mentio fiat prius solvantur, quia ordo literarum servandus est, & a forma sententiae non effractendum, *I. cum post feni. I. ex stipulato. Cod. de sent. & interl. omnium jud. dicit etiam Peregr. de fidic. art. 50. n. 69. Maref. variar. resolution. I. 2. c. 112. n. 27.* & ex dicendis ulteriori apparebit.*
- 51 Sed ille casus difficilis est, quod erit quando sententia simpliciter condemnata ad rei restitutionem, refusus meliorantorum expensis, scilicet pagando los gastos, &c. ac a poteris executor prius rem restituere, & postmodum satisfacere condemnato de melioratione, saltim sub fiducijs. In quo breviter regulariter negativam partem veriorum esse, censeo, tum ex natura ablative absoluti, qui facit conditionem, & induit formam, & ordinem non transgrexur, sed irritantem, quae omnino modo praeceps & verifycari debet, adimplerique in specifica forma, non per aquilonem, hoc est, fiducijs oblatam admittendo. *I. promisor. §. fin. de constit. pecun. gloss. in I. ff. §. 1. ff. si certum petat. & in leg. satisfactio. ff. de solut. Tiraq. de retr. lignag. §. 3. gloss. 3. n. 14.* optimè multa bona adducuntur fundamento in proprio Petrus Surd. *conf. 186. n. 29. tom. 2. ergo praeferito patienda non est.*
- 52 E hinc etiam provenit, quod quotiescumque in ventre instrumenti, cuius vigore executivæ agitur, oritur defensio, & exceptio nullitatis, tunc suspendit executionem, quam ipsa legitima nullitatis exceptio impedit, Bald. in *I. §. & parv. n. 3. ff. quod vi au clam. Alexand. conf. 20. n. 2. & 16. Sarner. in compend. signature. n. 84. Aquil. dec. 3. Fel. in rub. de except. n. 1. Soc. conf. 27. n. 3. vers. secundo compul. I. 3. III. conf. 170. vers. & si dice. 51. return. I. 2. Caffiad. decif. 10. de rescripti. Et ratio est, quia nullitas instrumenti reddit probationem nullam, quia sublata non potest dici constare de obligatione. Afficit. decif. 285. n. 1. Roman. conf. 42. Maref. variar. resol. I. 2. c. 131. an. 23. qui testatur, ita suffice decimus per Rotam in una Roman. dominus & nullus, coram Cardin. Palaeot. & in una Neapol. nullus instrum. 4. Julii 1754. coram Cotta. Quæ quidem exceptio pariter admittenda est (quando scilicet oritur ex ventre instrumenti, & sententia,) etiam si requiratur alio tempore indaginem, quia talis exceptio nullius confutetur exclusa; ita etiam docent Caffiad. decif. 10. de rejer. Sarner. in compend. signat. n. 99. & 85. Bald. in *I. ex prædiis. c. 1. C. de evictio. Roman. conf. 42. n. 3. Decius conf. 8. n. 7. cum similib. Maref. ubi proxima n. 26. & circa hanc exceptionem vide quæ nos c. 7. vers. bine etiam pariter a num. 99. 52.**
- 53 Unum tamen animadversione dignum inserere duxi, quod felicet, apposite conditiones aliquando respiquent ipsam condemnationem, aut principalem dispositionem, tunc illam reddunt conditionalem, at quando conditionem apponitur in executivis sententiae, aut alterius dispositionis quia non respectu ejus substantiam, sed ejus effectum dumtaxat, (ut in hac de qua loquimur,) & tunc non facit sententiam, contractum, nec principalem dispositionem conditionalem, immo pura remanet, effec-
- 60 pars gravata agere potest nullitate, & spolio. Caffr. Contar. in repet. I. unic. C. sive moment. poss. q. 24. n. 32. testatur etiam Luc. Per. in præl. Capitol. iii. de easf. nullitat. n. 2. vers. & ex ratio. Maref. variar. resol. lib. 2. c. 121. n. 58. ut testatur, ita suffice decimus per Rotam in

Pars IV. Cap. XIII.

649

- in uno Rom. Salvina interdict. 19. Novembr. 1593. com. Penia, & per consequens a fortiori poterit etiam ab hujusmodi præposteratione ob extensas in ea facta, debet saltim prius in genere constare, & appellare de illis, quo calu Rota stylus est, ut executor præfigat terminum condemnato opponenti de melioramentis, ut infra illud illa liquideat. Put. decif. 471. in fin. l. 2. Peregr. dec. 18. I. & fuisse dictum in causa Roman. domus 28. Jun. 16. 2. coram Card. Pam. & aliis saepè, testatur Maref. var. resol. l. 2. cap. 2. 21. n. 31. iterum c. 112. n. 20. & 22. qui 70 quidem si intra predictum terminum libi praefixum, melioramenta non liquidaverit, proceditur ad executionem, quia tunc flante mora, non est amplius locus retentioni, ne sit in potestate opposentis propter mortuam liquidandi, tentativa executionem retardare. Put. decif. 1. de re jud. d. decif. 471. n. 2. vers. tanto magis I. 2. Peregr. decif. 16. l. 2. & tenet etiam Rot. in d. dec. Rom. domus, ut testatur idem Maref. d. c. 112. n. 20. & 32. & d. c. 121. n. 51. & tenet Socin. conf. 62. n. 3. l. 1. Acorambo. decif. 8. Rota decif. 112. p. 2. divers. quo causa non potest executor præpostiter ordinem executioni, & sententia. Vide fuscum hoc cap. a. n. 67. & suprad.
- Illud denique addit, quod etiam in his casibus, qui 71 bus diximus, præposterationem, & perturbationem ordinis cautele nullitatem, limita ubi adegit confessio partis, quæ omnino sanat omnes defectus processus, ut in terminis tenet Cardin. Tufc. præl. conclus. tom. 6. lit. P. concil. 519. n. 11. & n. 20. Alexand. confil. 34. viso processu n. 3. & n. 4. quem referens sequitur Tulch. ibi, & generaliter, quod confessio partis validet omnes defectus ordinis judicialis, processus, latè Masar. de probat. lib. 1. conclus. 244. n. 4. & conclus. 357. n. 3. ubi de commun. Rolan. confil. 31. n. 4. lib. 1. infinitos congerit Farinac. in præl. crim. tom. 2. q. 8. cap. 2. à n. 66. cum pluribus seqq. ubi multis modis ampliat, pariter & limitat.
-
- C A P U T X I V.
- De effectibus repositi excessus, & an tertio rei emptori ipsius executionis virtute, n. 1.
- Res inter alia tertio non prajudicat, nec contra non nominatum in sententia ejus executione comprehenditur, n. 3.
- Executione sententiae, cuius virtute tertius emptor possidet, revocata, ut ipsa res non sit restituenda, sed pretium a creditore avocandum, quis dixerit, n. 4.
- Executione revocata, cuius virgore creditor in solutum rem accipit, restituenda res cum legitimis accessionibus, n. 5.
- Revocata executione in gradu appellationis, creditorum damnandum ad res oblatas restituendas, vel aliam actionem, damnum & expensas, qui dixerint, n. 6.
- Azebedi sententia in re hac referitur, n. 7.
- Tertio emptori in sublatione pro executione, si hac revocatur, illi noceat citatio, n. 8. & 9.
- Res in solutum data mulieri virtute executionis, que in gradu
- Salgado de protest. Reg.